

**สรุปรายงานผลการเดินทางศึกษาดูงานและการจัดสัมมนา
ของ คณะกรรมการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ
สภาปฏิรูปแห่งชาติ ณ จังหวัดปัตตานี**

ตามที่คณะกรรมการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ สภาปฏิรูปแห่งชาติ ได้มีมติและรับอนุมัติให้เดินทางไปจัดสัมมนา เรื่อง “การปฏิรูปสื่อ : สื่อชายขอบ สื่อเพื่อผู้ด้อยโอกาส สื่อทางเลือก และสื่อสันติภาพ” ณ ห้องประชุมคณะวิทยาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี พร้อมกับศึกษาดูงานด้านการสื่อสารมวลชน การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และเนื้อหารายการ ของสื่อมวลชนในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ระหว่างวันที่ ๒๕ – ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๘

รายนามคณะกรรมการที่เดินทาง

๑. รองศาสตราจารย์จุมพล รอดคำดี	ประธานกรรมการ
๒. นางสาวอ่อนอุษา ลำเลียงพล	กรรมการ
๓. นายประดิษฐ์ เรืองดิษฐ์	เลขานุการคณะกรรมการ
๔. นายปรัชญาชัย ดัชฎยาวัตร	อนุกรรมการ
๕. นายณจักร วงษ์ยิ้ม	อนุกรรมการ

ผู้ร่วมเดินทาง (เจ้าหน้าที่กลุ่มงานคณะกรรมการการสื่อสารและโทรคมนาคม สำนักกรรมการ ๑)

๑. นายพิศณุ พลพีชน์	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานฯ
๒. นายสมจินต์ จันทร์สม	วิทยากรชำนาญการ
๓. นางสาวรัชชัญญ์ ตันทอง	นิติกรชำนาญการ
๔. นายบรรจง ชาทุม	นิติกรชำนาญการ
๕. นายชัชวาล วอแพง	นิติกรปฏิบัติการ
๖. นายกฤษ ฤทธา	นิติกรปฏิบัติการ
๗. นายเจษฎา พรหมย้อย	นักวิชาการรัฐศาสตร์ฯ
๘. นางสาวนัยนา แสนวิชา	เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลปฏิบัติงาน

การศึกษาดูงาน

เมื่อวันเสาร์ที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๘ เวลา ๑๕.๓๐ นาฬิกา คณะกรรมการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ สภาปฏิรูปแห่งชาติ นำโดยรองศาสตราจารย์จุมพล รอดคำดี ประธานกรรมการได้เดินทางไปศึกษาดูงาน ณ สถานีให้บริการและผลิตรายการโทรทัศน์ของห้างหุ้นส่วนจำกัดยะลาเคเบิลเน็ตเวิร์ค ตั้งอยู่ที่เลขที่ ๓๐๐/๘๘-๘๙ ถนนหนองจิก ตำบลรูสะมิแล อำเภอเมืองจังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นผู้ให้บริการด้านสื่อวีดิทัศน์อันเป็นสื่อทางเลือกอีกทางหนึ่งในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยรูปแบบให้บริการในด้านข่าวสาร และสาระบันเทิง ตลอด ๒๔ ชั่วโมง ประกอบด้วยช่องรายการทั้งหมด ๘๔ ช่อง และมีช่องผลิตรายการเองจำนวน ๒ ช่อง โดยเน้นการนำเสนอข่าวสารต่าง ๆ ที่เกิดในพื้นที่ให้กับประชาชนได้รับรู้รับทราบ รวมถึงการผลิตรายการโดยใช้ภาษาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมความพันธ์และกิจกรรมในชุมชน เช่น ภาษายาวี เป็นต้น ซึ่งนอกจากการนำเสนอข่าวสารตามปกติแล้ว สถานียังให้ความร่วมมือที่ดีกับส่วนราชการโดยระมัดระวังการนำเสนอข่าวสารที่จะมีผลกระทบต่อความสงบสุขของสังคมโดยรวมภายใต้สถานการณ์ที่มีความอ่อนไหว รวมถึงตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อผลกระทบกับความมั่นคงของชาติด้วย

และในโอกาสนี้รองศาสตราจารย์จุมพล รอดคำดี ประธานกรรมการ ได้ให้สัมภาษณ์ออกอากาศผ่านรายโทรทัศน์ ช่อง YCN Varsity ตามคำเชิญของทางสถานีด้วย ซึ่งประธานกรรมการได้กล่าวถึงภารกิจในการปฏิรูปด้านการสื่อสารมวลชนอันประกอบไปด้วยการส่งเสริม สนับสนุน ปรับปรุงรวมทั้งผลักดันให้เกิดการปฏิรูปในด้านการสื่อสารมวลชนในภาพรวมของประเทศ ให้เกิดการพัฒนาไปในทิศทางที่เอื้อประโยชน์และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในชาติเป็นสำคัญ โดยมีเป้าหมายการปฏิรูปตามกรอบวิสัยทัศน์ และพันธกิจ ส่งเสริมการเข้าถึงและการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร รวมถึงการสนับสนุนให้สื่อต่าง ๆ ทำหน้าที่เป็นแหล่งเรียนรู้ของประชาชนหรือการเป็นโรงเรียนให้สังคมนั่นเอง ตลอดจนมีกระบวนการหรือกลไกในการกำกับดูแลสื่อที่มีประสิทธิภาพบนพื้นฐานที่ว่าด้วยหลักแห่งสิทธิเสรีภาพและความรับผิดชอบต่อสังคม การเน้นให้สื่อมวลชนกำกับดูแลกันเองเพื่อเป็นหลักประกันต่อการทำหน้าที่อย่างอิสระโดยไม่ถูกรบงการหรือแทรกแซงจากอิทธิพลของกลุ่มอำนาจทางการเมือง ทุน และกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ทั้งนี้ เพื่อให้สื่อทุกประเภทมีสิทธิเสรีภาพและอิสระในการทำหน้าที่ ของตนได้อย่างถูกต้อง ภายใต้จิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อมาตรฐานที่ว่าด้วยคุณธรรม จริยธรรม และหลักจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ โดยให้มีการจัดตั้งสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติขึ้นมาเป็นองค์กรกลางในการกำกับดูแลการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนดังกล่าว นอกจากนี้กำหนดแผนการปฏิรูปสื่อแล้ว คณะกรรมการยังพยายามเร่งการขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าวให้เกิดผลในทางปฏิบัติโดยเร็ว ทั้งนี้ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ ทั้ง ๓ วาระ คือ เสรีภาพสื่อบนความรับผิดชอบต่อ การป้องกันแทรกแซงสื่อ และการกำกับดูแลสื่อที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจากการปฏิบัติงานตามหน้าที่และภารกิจของคณะกรรมการตลอดช่วงเวลาที่ผ่านมามีข้อเสนอเป็นรายงานกรอบความคิดรวบยอดการปฏิรูปสื่อ (Conceptual Design) ให้สภาปฏิรูปแห่งชาติรับทราบความคืบหน้าเป็นระยะ ๆ มาโดยตลอด

ต่อมาในเวลาประมาณ ๑๖.๓๐ นาฬิกา คณะกรรมการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ สภาปฏิรูปแห่งชาติ ได้เดินทางไปเยี่ยมชมและสอบถามการดำเนินงาน ณ สถานีวิทยุ FM ๙๑.๐๐ MHz. ของบริษัท อสมท. จำกัด (มหาชน) ซึ่งตั้งอยู่เลขที่ ๒๙๗/๑๓๔-๕ ถนนหนองจิก ตำบลรูสะมิแล อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี เป็นสถานีวิทยุในเครือข่ายภูมิภาคของบริษัท อสมท จำกัด (มหาชน)

ให้บริการด้านข่าวสารและสาระบันเทิงแก่ประชาชนในพื้นที่จังหวัดปัตตานีและใกล้เคียง โดยเน้นรายการถ่ายทอดสัญญาณข่าวสำคัญ ๆ จากสถานีส่วนกลาง และการผลิตรายการของสถานีเอง เพื่อให้บริการแก่กลุ่มผู้ฟังในพื้นที่ด้วยการใช้ภาษาท้องถิ่น การให้ความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งรัฐและเอกชนในการสนับสนุนกิจกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะ การให้ความรู้และข่าวสารแก่ประชาชนและเสริมสร้างความสามัคคีผ่านรายการของทางสถานีเป็นต้น นอกจากนี้ในโอกาสเดียวกันนี้คณะกรรมการวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดปัตตานี (สวท. ๑๐๑.๐๐ MHz.) ซึ่งตั้งอยู่ที่ ตำบลรูสะมิแล อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี ซึ่งได้รับการต้อนรับเป็นอย่างดีจากทางสถานีด้วย

ปัญหาการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

การทำหน้าที่ของสื่อมวลชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น อาจมีข้อจำกัดในด้านการเข้าถึงแหล่งข้อมูล รวมถึงปัญหาการถูกจำกัดและควบคุมการนำเสนอเนื้อหาข่าวสารโดยภาครัฐ อันเนื่องมาจากสถานการณ์โดยรวมในพื้นที่ ที่ยังมีความอ่อนไหวและอาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติได้ รวมทั้งในเรื่องสวัสดิภาพและความปลอดภัยของการทำงานในพื้นที่เสี่ยงกับอันตราย ซึ่งจำเป็นต้องใช้ความระมัดระวังอย่างยิ่ง จนบางครั้งส่งผลให้การทำงานของสื่อมวลชนต้องล่าช้าไม่ทันต่อสถานการณ์และทันต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ดังนั้นการสร้างขวัญกำลังใจ และการคุ้มครองความปลอดภัยให้กับคนทำงานด้านสื่อมวลชนในพื้นที่จึงเป็นสิ่งจำเป็น

นอกจากนั้นผู้ประกอบการสื่อวิทยุกระจายเสียง (วิทยุชุมชน) ยังได้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการถูกระงับการทดลองออกอากาศ ตามประกาศของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ทำให้ไม่สามารถดำเนินการออกอากาศได้ ประกอบกับเงื่อนไขการขออนุญาตออกอากาศต่อคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ยังเป็นเงื่อนไขที่ปฏิบัติตามได้ยาก ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานของสื่อมวลชนในภาพรวม ไม่อาจสนองตอบต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนได้อย่างทั่วถึง เพราะสื่อวิทยุกระจายเสียงเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่สามารถเข้าถึงประชาชนได้โดยง่าย ประหยัด และสะดวก จึงอยากขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยดำเนินการผ่อนปรนเงื่อนไขและมาตรการข้อห้ามดังกล่าวด้วย

การจัดสัมมนาระดมความคิดเห็น

วันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๘ คณะกรรมการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ สภาปฏิรูปแห่งชาติ ได้เดินทางไปที่ห้องประชุมคณะวิทยาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี เพื่อจัดสัมมนาระดมความคิดเห็นเรื่อง “การปฏิรูปสื่อ : สื่อชายขอบ สื่อเพื่อผู้ด้อยโอกาส สื่อทางเลือก และสื่อสันติภาพ” ในการสัมมนาครั้งนี้มีผู้เข้าร่วม จำนวนประมาณ ๓๕ คน ประกอบด้วย

- นักข่าวภูมิภาค
- ตัวแทนองค์กรวิชาชีพสื่อ
- ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อทุกประเภท อาทิ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ โทรทัศน์ สื่อออนไลน์ เคเบิลทีวี สื่อดาวเทียม สื่อทางเลือก (Alternative Media) สื่อใหม่ (New Media Space) สื่อสันติภาพ และสื่อสารมวลชนอื่น ๆ ในพื้นที่
- กลุ่มผู้ประกอบการ
- นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์
- เครือข่ายผู้บริโภค

ความเป็นมา

๑. หลักการและเหตุผล

คณะกรรมการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ สภาปฏิรูปแห่งชาติ มีภารกิจหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน ปรับปรุง รวมทั้งผลักดันให้เกิดการปฏิรูปในด้านระบบการสื่อสารสารสนเทศ และการโทรคมนาคมในภาพรวมของประเทศ ตลอดจนเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการพัฒนาไปในทิศทางที่เอื้อประโยชน์และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในชาติเป็นสำคัญ โดยมีเป้าหมายการปฏิรูปตามวิสัยทัศน์ และพันธกิจ การส่งเสริมการเข้าถึงและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน ให้เป็นไปอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันในทุกภาคส่วน มีกระบวนการกำกับดูแลสื่อที่มีประสิทธิภาพบนพื้นฐานที่ว่าด้วยหลักแห่งสิทธิเสรีภาพและความรับผิดชอบต่อสังคม การกำกับดูแลตนเอง โดยมีสภาวิชาชีพแห่งชาติเป็นองค์กรในการขับเคลื่อน ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ ทั้ง ๓ วาระ คือ เสรีภาพสื่อบนความรับผิดชอบ การป้องกันการแทรกแซงสื่อ และการกำกับดูแลสื่อที่มีประสิทธิภาพ ตามลำดับ ตลอดจนปฏิรูปกระบวนการสร้างระบบกลไกสำหรับป้องกันการแทรกแซงสื่อ จากอิทธิพลของกลุ่มอำนาจทางการเมือง ทุน และกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ทั้งนี้ เพื่อให้สื่อทุกประเภทมีสิทธิเสรีภาพและอิสระในการทำหน้าที่ ภายใต้จิตสำนึกความรับผิดชอบต่อหลักมาตรฐานที่ว่าด้วยคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ

ดังนั้น เพื่อให้บรรลุซึ่งวัตถุประสงค์ดังกล่าว คณะกรรมการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ สภาปฏิรูปแห่งชาติ จึงได้จัดการสัมมนา เรื่อง “การปฏิรูปสื่อ : สื่อชายขอบ สื่อเพื่อผู้ด้อยโอกาส สื่อทางเลือก และสื่อสันติภาพ” เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากบุคคลที่ปฏิบัติงาน ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม และรวบรวมความคิดเห็นต่าง ๆ มาเป็นแนวทางสำหรับการปฏิรูปด้านการสื่อสารมวลชน

และสารสนเทศ ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ที่แท้จริงต่อคนในชาติอันถือเป็นเป้าหมายที่สำคัญของการปฏิรูป ในการพัฒนาประเทศไปในแนวทางที่ยั่งยืน และมั่นคง ถาวร สืบไป

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อรับทราบและแลกเปลี่ยนแนวทางข้อเสนอ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิรูปสื่อจาก ผู้ที่เกี่ยวข้องด้านการสื่อสารมวลชน และเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนตามเจตนารมณ์ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ การเข้าถึงสื่อมวลชนของผู้ด้อยโอกาส ตามชายขอบ ตามเขตชายแดน หรือสื่อ สันติภาพ ทั้งนี้ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นมาตรฐานของสื่อและยกระดับคุณภาพในวิชาชีพ พร้อมทั้งแนวทางที่จะนำไปสู่การกำหนดมาตรการกำกับดูแลที่เป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ และเป้าหมาย ในการจัดตั้งองค์กรกำกับดูแลกันเองในระหว่างผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อทั้งหลาย

๒. เพื่อรับทราบแนวทาง ข้อเสนอแนะ ความคิดเห็น ความมีส่วนร่วมตามของ กลุ่มผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อ ผู้ประกอบการกิจการด้านสื่อ ในการออกแบบรูปแบบองค์กรการกำกับดูแล คือ สภาวิชาชีพสื่อแห่งชาติ ตลอดจนการมีส่วนร่วมในกระบวนการ กลไก ในการรับเรื่องราวร้องเรียน อันจะทำให้ การการกำกับดูแลเป็นไปตามหลักคุณธรรม จริยธรรม และมาตรฐานแห่งจรรยาบรรณในวิชาชีพ

๓. เพื่อรับฟังความคิดเห็นในการส่งเสริมสนับสนุนให้สื่อมีบทบาทที่สำคัญในการปฏิรูป สื่อสารมวลชนให้เป็นโรงเรียนสังคม

๔. เพื่อทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินกิจกรรมด้านการสื่อสาร และสารสนเทศใน ภาพรวม โดยการแสวงหาและรวบรวมข้อมูลข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง จากผู้ประกอบการ และ ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อที่แท้จริง สำหรับนำไปกำหนดเป็นแนวทางและนโยบายที่จะนำไปสู่การปฏิรูปอย่างได้ผล และเป็นรูปธรรมเพื่อปกป้องความเสรีภาพ และความเป็นอิสระของสื่ออย่างแท้จริง

๓. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ทำให้คณะกรรมการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ สถาปนาปฏิรูป แห่งชาติ ได้รับทราบข้อมูลข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง ครบถ้วน และรอบด้านจากผู้ประกอบการ และผู้ประกอบการ วิชาชีพสื่อสารมวลชนและสารสนเทศในส่วนภูมิภาค สำหรับกำหนดเป็นแนวทางและนโยบายที่จะนำไปสู่ การปฏิรูปอย่างได้ผลและเป็นรูปธรรม ตามวิสัยทัศน์ และพันธกิจในการปฏิรูปด้านการสื่อสารมวลชนของ คณะกรรมการ

๒. ทำให้คณะกรรมการฯ ได้รับทราบข้อมูลข้อเท็จจริงในการปฏิบัติหน้าที่ ของผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อในส่วนภูมิภาค การเข้าถึงสื่อมวลชนของผู้ด้อยโอกาส ตามชายขอบ ตามเขตชายแดน หรือสื่อสันติภาพ รวมทั้งปัญหาอุปสรรคในการทำหน้าที่ที่ต้องยึดมั่นตามหลักจรรยาบรรณและมาตรฐานใน วิชาชีพ เพื่อให้เกิดแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรเพื่อกำกับดูแลและให้ความ ค้ำครองด้วยวิธีการอันเหมาะสมแก่สื่อในภูมิภาค ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดบูรณาการและความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด ระหว่างสื่อมวลชนในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

๓. คณะกรรมการฯ ได้รับทราบข้อมูลและความต้องการอันแท้จริง เกี่ยวกับการจัดเตรียมความพร้อมสำหรับการสร้างกลไกการดูแลและการจัดทำเป็นแผนแม่บท เพื่อรองรับต่อการจัดให้มีระบบหลักประกันในการคุ้มครองต่อสิทธิเสรีภาพ สวัสดิภาพ และสวัสดิการที่เหมาะสม แก่ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อสารมวลชนและสารสนเทศในส่วนภูมิภาคต่อไป

๔. ผลการสัมมนาระดมความคิดเห็น

รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี ประธานกรรมการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ สภาปฏิรูปแห่งชาติ ได้กล่าวเปิดการสัมมนาเรื่อง “การปฏิรูปสื่อ : สื่อขายขอบ สื่อเพื่อผู้ด้อยโอกาส สื่อทางเลือก และสื่อสันติภาพ” และได้กล่าวปาฐกถาให้กับผู้เข้าร่วมสัมมนาได้รับฟังเพื่อความเข้าใจต่อทิศทางการปฏิรูปด้านการสื่อสารมวลชนและสารสนเทศในภาพรวม รวมทั้งสาเหตุและความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการเพื่อนำไปสู่วาระการปฏิรูปดังกล่าว เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องด้านการสื่อสารมวลชนทั้งหลายได้ตระหนักถึงบทบาทและหน้าที่ในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างถูกต้องได้มาตรฐานในวิชาชีพของสื่อ ซึ่งนอกจากการมีสิทธิและเสรีภาพในการทำหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่แล้ว ที่สำคัญสื่อจะต้องมีคุณธรรมจริยธรรม ตามมาตรฐานแห่งวิชาชีพของตน พร้อมทั้งมีจิตสำนึกบนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อสังคมร่วมกัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อต้องมีและยึดถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เป้าหมายสำคัญอีกประการของการปฏิรูปสื่อคือการผลักดันให้เกิดการจัดตั้งสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ให้ขึ้นมาเป็นองค์กรเพื่อกำกับดูแลสื่อด้วยกันเองอย่างจริงจังและให้มีประสิทธิภาพมากกว่าที่เคยเป็นมา ซึ่งสื่อมวลชนจะต้องตระหนักอยู่เสมอว่าหากการกำกับดูแลกันเองของสื่อไม่สามารถทำได้อย่างเต็มประสิทธิภาพแล้ว จะเป็นการเปิดโอกาสให้อำนาจอื่น ๆ เข้ามาแทรกแซงและครอบงำได้ง่าย และที่สุดแล้วจะทำให้การทำหน้าที่ของสื่อมวลชนไม่เป็นไปตามหลักมาตรฐานวิชาชีพ ไม่สามารถตอบสนองต่อประโยชน์และทำหน้าที่ได้สมตามความความคาดหวังของประชาชนได้อีกต่อไป การสัมมนาระดมความคิดเห็นครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนและระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิรูปสื่อจากผู้ประกอบการ และผู้ที่เกี่ยวข้องด้านการสื่อสารมวลชนและสารสนเทศในส่วนภูมิภาค เพื่อให้ได้แนวทางการปฏิรูปที่เหมาะสม และเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่สื่อในส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนการปฏิรูปให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามจุดมุ่งหมายดังกล่าวต่อไป

นายประดิษฐ์ เรืองดิษฐ์ เลขาธิการคณะกรรมการ ได้กล่าวว่า การสนับสนุนและพยายามผลักดันให้เกิดการจัดตั้งองค์กรที่เรียกว่า “สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ” เพื่อมาทำหน้าที่กำกับดูแลในเรื่องความประพฤติและการปฏิบัติตามมาตรฐานด้านคุณธรรม จริยธรรมของสื่อมวลชนอย่างได้ผลสมความคาดหวังนั้น จำต้องได้รับการออกแบบในด้านโครงสร้างอย่างเหมาะสม ซึ่งสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ จะมีรูปแบบที่แตกต่างจากองค์กรของวิชาชีพอื่น ๆ รวมทั้งการนำข้อจำกัดหรือจุดบกพร่องของการกำกับดูแลกันเองขององค์กรสื่อในอดีตที่ไม่ประสบผลสำเร็จ มาเป็นแนวทางการศึกษาและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติที่จะจัดตั้งขึ้น สามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และพร้อมที่จะดูแลรักษาไว้ซึ่งประโยชน์ของงานด้านสื่อสารมวลชนของประเทศให้ได้มาตรฐานและเป็นที่ยอมรับเชื่อถือในทุกกระดับต่อไป

ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมสัมมนา

จากการแสดงความคิดเห็นและการตอบแบบสอบถามในการสัมมนา ของผู้เข้าร่วมสัมมนา ทั้งหมดนั้น พอจะจำแนกได้แต่ละหัวข้อ ดังนี้

๑. เกี่ยวกับทัศนคติในการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน

กลุ่มผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่เห็นว่า สื่อมวลชนควรจะมีคุณสมบัติชอบ มีคุณธรรม จริยธรรมในการทำหน้าที่ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ มีความจริงใจต่อการพัฒนาผลงานของตนให้มีคุณภาพ และมีความรอบคอบขึ้น ระวังตระวังไม่นำเสนอข่าวสารที่จะก่อให้เกิดผลกระทบในด้านลบต่อสังคม โดยเฉพาะในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ที่ยังไม่อยู่ในภาวะปกติ เน้นการนำเสนอข่าวสารที่เป็นข้อเท็จจริงไม่ชี้นำและเลือกเสนอ เฉพาะด้านซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนได้

๒. เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการทำหน้าที่สื่อมวลชนในต่างจังหวัด

กลุ่มผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่เห็นว่า สื่อมวลชนในต่างจังหวัด ยังมีอุปสรรคในการเข้าถึงและ นำเสนอข้อมูล เพราะขาดศักยภาพในด้านเครื่องมืออุปกรณ์และความสามารถด้านเทคนิค ขาดโอกาสที่จะ ได้รับการสนับสนุนเรื่องเงินทุนและการพัฒนาทักษะ รวมถึงการถูกคุกคามเสรีภาพอันเนื่องจากการนำเสนอ ข่าวสารที่กระทบกับกลุ่มอิทธิพลต่าง ๆ การถูกจำกัดพื้นที่ในการเข้าถึงและนำเสนอข่าวสาร โดยเฉพาะในพื้นที่ สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมถึงการถูกจำกัดสิทธิด้วยนโยบายของภาครัฐ เช่น การดำเนินงานของ ผู้ประกอบการสื่อด้านวิทยุชุมชนที่ไม่ยังสามารถเปิดให้บริการได้เนื่องจากติดขัดข้อกฎหมาย หรือการกำหนด ขั้นตอนวิธีการในการขออนุญาตที่ยุ่งยากอันเป็นการสร้างภาระจนเกินไป รวมถึงการไม่มีรูปแบบที่เป็น มาตรฐานเดียวกัน เป็นต้น

๓. เกี่ยวกับการจัดตั้งสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ขึ้นมาเป็นองค์กรกลางในการกำกับ ดูแลสื่อมวลชนด้วยตนเอง

กลุ่มผู้เข้าร่วมสัมมนาเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า เป็นเรื่องที่น่ายินดีและควรสนับสนุนให้มีการ จัดตั้งองค์กรวิชาชีพของสื่อมวลชนมาทำหน้าที่ในการกำกับดูแลกันเองอย่างจริงจัง ซึ่งจะทำให้การดูแล เรื่องคุณธรรมและจริยธรรมของสื่อสามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสื่อมวลชนมีระเบียบวินัยมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามในเรื่องของคณะกรรมการในองค์กรดังกล่าว ควรให้มีที่มาที่มีความหลากหลาย อาทิ ผู้แทนสื่อมวลชน นักวิชาการ ภาคประชาสังคม หน่วยงานรัฐ องค์กรอิสระ โดยควรพิจารณาจากประสบการณ์ ความสามารถและความตั้งใจในการทำหน้าที่เป็นตัวแทนของสื่อมวลชนได้อย่างแท้จริง

๔. ความต้องการให้สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ดูแลและให้ความคุ้มครองในด้าน สวัสดิภาพให้กับสื่อมวลชนอย่างเหมาะสม

กลุ่มผู้เข้าร่วมสัมมนาเห็นว่า สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ควรให้ความคุ้มครองและดูแล สมาชิก ในด้านความปลอดภัย ลดความเสี่ยงในการปฏิบัติหน้าที่ ส่งเสริมความเป็นอิสระในการทำหน้าที่ การพัฒนาเสริมสร้างทักษะและความรู้ความสามารถ และเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ประกอบการ วิชาชีพสื่อมวลชนได้เป็นอย่างดี

๕. สื่อมวลชนควรทำหน้าที่อย่างไรถึงจะเป็นการช่วยจรรโลงสังคมให้ดีขึ้น

กลุ่มผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่เห็นว่า สื่อมวลชนควรทำหน้าที่อย่างมีความรับผิดชอบ เป็นกลาง โปร่งใสและยุติธรรม เสนอข่าวให้ถูกต้องและครบถ้วนตามข้อเท็จจริงและทันต่อสถานการณ์ งดเว้น

การเสนอข่าวโดยใช้วิจารณ์ญาณส่วนตัว รวมถึงต้องคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเป็นผลเสียต่อประโยชน์สาธารณะจากการนำเสนอข่าวสารของตนเป็นสำคัญ

๖. เกี่ยวกับการนำเสนอข่าวหรือการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน ในช่วง ๑๐ ปี ที่ผ่านมา

กลุ่มผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่เห็นว่า สื่อมวลชนยังคงอยู่ในวังวนของความขัดแย้งอย่างยากจะหลีกเลี่ยงพ้น บางครั้งสื่อเป็นผู้สร้างเงื่อนไขและความขัดแย้งเสียเอง การมุ่งเน้นที่จะนำเสนอแต่เพียงเนื้อหาหรือเหตุการณ์ที่แสดงออกถึงความรุนแรง โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นโดยเฉพาะบุคคลที่ยังขาดวุฒิภาวะในการบริโภคข้อมูลข่าวสาร และขาดการเสนอข่าวสารในลักษณะบทวิเคราะห์วิจารณ์ที่เป็นการให้ความรู้แก่ประชาชนในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เป็นต้น

๗. ความเห็นและวิสัยทัศน์เกี่ยวกับทิศทางการพัฒนางานด้านสื่อสารมวลชน ในพื้นที่ระดับจังหวัดและในส่วนภูมิภาค ในช่วงระยะเวลา ๕ ปีข้างหน้า ควรเป็นอย่างไร

กลุ่มผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่เห็นว่า การประกอบอาชีพสื่อมวลชนควรมีความมั่นคงในด้านคุณภาพชีวิตตามสมควร สื่อมีอิสระและมีเสรีภาพในการทำหน้าที่มากขึ้น มีความเป็นมืออาชีพมากกว่าเดิม ปัญหาการถูกข่มขู่คุกคามในเรื่องสวัสดิภาพควรหมดไป สื่อสามารถทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้กับคนในพื้นที่เพื่อให้เกิดการพัฒนาาร่วมกัน รวมทั้งมีส่วนช่วยสร้างสรรค์ให้เกิดความมั่นคง สันติภาพ และความสงบสุขให้กับท้องถิ่นนั้น ๆ ได้ ตลอดจนจนการบูรณาการความร่วมมือกันระหว่างสื่อในระดับจังหวัดหรือในภูมิภาคเดียวกันอย่างได้ผล ทำให้การทำงานมีความสะดวก รวดเร็วและชัดเจนถูกต้องมากขึ้น

๕. บทสรุป

การเดินทางศึกษาดูงานและจัดสัมมนาของคณะกรรมการการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ ในครั้งนี้ ถือเป็นอีกหน้าที่และภารกิจหนึ่งตามนัยของข้อบังคับการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ในการศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ การแสวงหาข้อมูลและข้อเสนอแนะที่จะมีผลให้เกิดการปฏิรูปด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศในภาพรวม ให้พัฒนาและดำเนินไปบนพื้นฐานการปฏิรูปประเทศ ให้เกิดความก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืน ตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของสังคม ทั้งนี้ ภายใต้หลักการผลประโยชน์ที่ได้ร่วมกันของคนในชาติ สมตามเจตนารมณ์และความมุ่งหวังของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ที่ให้มีสภาปฏิรูปแห่งชาติ

การศึกษาดูงานและจัดสัมมนาของคณะกรรมการฯ ในครั้งนี้ นับว่าประสบความสำเร็จและได้ผลเป็นที่น่าพอใจอย่างยิ่ง ด้วยเนื้อหาสาระที่ได้จากการศึกษาดูงานและสัมมนานับเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการที่คณะกรรมการฯ จะนำไปศึกษา วิเคราะห์ ประกอบการจัดทำแนวทางและข้อเสนอ เพื่อการปฏิรูปด้านการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศให้เกิดสัมฤทธิ์ผลอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งผู้เข้าร่วมสัมมนายังสามารถนำข้อเสนอหรือแนวคิดที่ได้จากการสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ไปเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อประโยชน์ต่อการประกอบวิชาชีพหรืออาชีพของตน ตลอดจนสร้างความเข้าใจและส่งเสริมความร่วมมืออันดีเพื่อผลักดันการปฏิรูปด้านการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศของชาติให้บังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมโดยเร็ว ซึ่งจะเป็นการวางรากฐานของการพัฒนาประเทศในอนาคต ให้เดินไปในแนวทางที่ถูกต้องและเกิดประโยชน์ต่อคนในชาติได้อย่างแท้จริงต่อไป
